

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

5.1.2.e

**Directoraat-generaal Natuur
en Visserij**

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/Inv

Behandeld door

5.1.2.e

Datum 4 december 2023

Betreft inzake DNA analyse wolvenmonsters (periode: 2012-2018)

Ons kenmerk

DGNV / 41128855

Uw kenmerk

Geachte 5.1.2.e

Bijlage(n)

2

Met uw verzoek van 19 september 2023 heeft u het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verzocht om alle documenten/informatie te openbaren, die gaan over c.q. betrekking hebben op het in opdracht (2014) van ministerie EZ (Bo-onderzoek), het opzetten van een Europese samenwerking in genetische wolvenonderzoek, gericht op uitwisseling van referentiemateriaal en harmonisatie van methodes om zo DNA analyse van wolvenmonsters in Nederland mogelijk te maken.

Procedure

Op 26 september 2023 heeft u bericht ontvangen dat uw verzoek in goede orde is ontvangen. Daarbij is aangegeven dat uw verzoek binnen zes weken na de ontvangst van uw verzoek wordt beoordeeld. Op 5 oktober bent u geïnformeerd dat de informatie waar u om heeft gevraagd (mede) betrekking heeft op een of meer derden. Deze partijen zijn om een zienwijze gevraagd.

Wettelijk kader

Ik begrijp uw verzoek als een verzoek op basis van de Wet open overheid (hierna: Woo). De relevante artikelen uit de Woo kunt u vinden in bijlage 1 bij deze brief.

Inventarisatie documenten

Bij deze inventarisatie zijn **19** documenten aangetroffen. Deze documenten zijn genoemd in de inventarislijst in bijlage 2 bij deze brief. De Woo is niet van toepassing op documenten die al openbaar zijn. Een aantal documenten is reeds openbaar en staat op de inventarislijst als zodanig aangemerkt. Op de inventarislijst staat ook aangegeven waar u deze documenten kunt vinden.

Zienswijzen

Ik heb de betrokken derde belanghebbenden in de gelegenheid gesteld om hun zienwijze te geven op de door mij voorgenomen openbaarmaking van de door u gevraagde informatie. De belanghebbenden hebben geen bezwaren kenbaar gemaakt tegen de openbaarmaking van de informatie die met dit besluit openbaar wordt gemaakt.

Buiten reikwijdte

Een deel van de bijlages van document 1 valt volledig buiten de reikwijdte van uw verzoek omdat de informatie een ander onderwerp dan uw verzoek betreft. DGNV / 41128855

Besluit

Ik heb besloten deels aan uw verzoek tegemoet te komen. Een deel van de door u gevraagde informatie maak ik niet openbaar. In de documenten wordt aan de hand van een code duidelijk gemaakt op welke grond de informatie is geweigerd. Onder het kopje 'Overwegingen' licht ik dit nader toe. De inventarislijst maakt integraal onderdeel uit van het besluit.

Overwegingen

Iedereen heeft het recht om overheidsinformatie op te kunnen vragen zonder daarbij een reden te hoeven aangeven. Dit staat in het eerste artikel 1.1 van de Woo. Dit is een belangrijk recht van de burger. Daarbij is het uitgangspunt dat overheidsinformatie openbaar is, tenzij er uitzonderingsgronden zijn die dit beperken. De uitzonderingsgronden staan in hoofdstuk 5 van de Woo. Ik moet hierbij het algemeen belang van openbaarheid afwegen tegen de belangen die de uitzonderingsgronden beschermen. In het algemeen geldt hierbij de regel dat wanneer ik informatie aan u verstrek, het openbaar is voor een ieder.

De toetsing aan de uitzonderingsgronden verloopt als volgt. Eerst kijk ik of een van de uitzonderingsgronden speelt. Dat doe ik meestal per alinea, soms per zin. Vervolgens kijk ik wat voor soort uitzonderingsgrond het is. Als het een absolute uitzonderingsgrond is, mag ik de informatie niet verstrekken. Als het een relatieve uitzonderingsgrond is, moet ik een afweging maken tussen het algemene belang van openbaarheid en het specifieke belang dat de uitzonderingsgrond beschermt. Daarbij weegt het belang van openbaarheid zwaar. Als ik informatie weiger, moet ik goed motiveren waarom ik dat doe. Dat geldt nog sterker als de informatie ouder dan vijf jaar is. Wanneer het gaat om informatie waar belangen van anderen bij betrokken zijn, moet ik hen de mogelijkheid geven om een zienswijze in te dienen. Dit betekent dat zij hun mening kunnen geven over of de informatie wel of niet openbaar gemaakt moet worden. Het is uiteindelijk aan mij om te beslissen of ik de informatie openbaar maak. In de inventarislijst en op de documenten heb ik opgenomen welke uitzonderingsgronden van toepassing zijn.

Bedrijfs- en fabricagegegevens

Op grond van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Woo mag ik geen informatie openbaar maken als het gaat om bedrijfs- en fabricagegegevens die in vertrouwen aan de overheid zijn medegedeeld. Het gaat hier om gegevens waaruit informatie kan worden afgelezen of afgeleid over de technische bedrijfsvoering, het productieproces, de afzet van producten of de afnemers of leveranciers. Ook financiële gegevens kunnen als bedrijfs- en fabricagegegevens worden aangemerkt. De vertrouwelijkheid van de informatie die aan de overheid is verstrekt, kan bijvoorbeeld blijken uit een expliciete verklaring. Het is ook mogelijk dat de vertrouwelijkheid door de verstrekker mocht worden aangenomen. Ik zal deze informatie daarom niet openbaar maken. Het gaat hierbij om financiële gegevens van de WUR.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit de persoonlijke levenssfeer schaadt en dit

belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Het gaat om persoonsgegevens die (indirect) te herleiden zijn tot een persoon zoals namen, e-mailadressen, telefoonnummers en functienamen. In de documenten staan persoonsgegevens, zoals namen, e-mailadressen, functienamen en telefoonnummers. Ik vind het in dit geval belangrijk dat de identiteit van betrokkene niet bekend wordt omdat dit zijn of haar privacy kan schenden. Dat vind ik niet wenselijk. Daarom maak ik deze persoonsgegevens niet openbaar.

DGNV / 41128855

Het voorkomen van onevenredige benadeling

Op grond van artikel 5.1, vijfde lid, van de Woo mag ik in uitzonderlijke gevallen geen informatie openbaar maken als dit iemand onevenredige benadeling toebrengt en de voorkoming daarvan zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Bij (bepaalde passages uit) document 19 is dit het geval. Deze benadeling bestaat uit het openbaar maken van vertrouwelijke bedrijfsgegevens zoals bankgegevens, in dit geval een IBAN rekeningnummer. Ik vind dat de voorkoming van deze benadeling zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid, aangezien openbaarmaking van deze gegevens kan leiden tot benadeling van derde belanghebbenden. Ik maak deze informatie daarom niet openbaar.

Wijze van openbaarmaking en publicatie

De documenten die gedeeltelijk openbaar worden, worden samen met deze brief digitaal aan u toegezonden.

Omdat het veel documenten betreft, heb ik besloten de documenten via een downloadlink aan u ter beschikking te stellen. Deze ontvangt u per e-mail (controleer uw spamfilter). Ik wijs u erop dat de downloadlink zeven dagen geldig blijft.

Dit besluit en de documenten die voor iedereen (gedeeltelijk) openbaar worden, worden op www.rijksoverheid.nl gepubliceerd.

Een kopie van dit besluit verzend ik naar belanghebbenden.

Vragen

Als u vragen heeft over de afhandeling van uw verzoek, dan kunt u contact opnemen met de behandelaar van uw verzoek. De contactgegevens vindt u rechtsboven op deze brief.

Hoogachtend,

De Minister voor Natuur en ^{Stikstof}

5.1.2.e

Bezwaarclausule

Een belanghebbende die bezwaar heeft tegen de weigering om informatie openbaar te maken kan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekend gemaakt en verzonden een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef vermelde datum.

DGNV / 41128855

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Woo

DGNV / 41128855

Artikel 1.1 Recht op toegang

Eenieder heeft recht op toegang tot publieke informatie zonder daartoe een belang te hoeven stellen, behoudens bij deze wet gestelde beperkingen.

Artikel 2.1 Begripsbepalingen

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- document: een door een orgaan, persoon of college als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, opgemaakt of ontvangen schriftelijk stuk of ander geheel van vastgelegde gegevens dat naar zijn aard verband houdt met de publieke taak van dat orgaan, die persoon of dat college;
- milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer;
- Onze Minister: Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- publieke informatie: informatie neergelegd in documenten die berusten bij een orgaan, persoon of college als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, of informatie die krachtens artikel 2.3 door een bestuursorgaan kan worden gevorderd.

Artikel 4.1 Verzoek

1. Eenieder kan een verzoek om publieke informatie richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf. In het laatste geval beslist het verantwoordelijke bestuursorgaan op het verzoek.
2. Een verzoek kan mondeling of schriftelijk worden ingediend en kan elektronisch worden verzonden op de door het bestuursorgaan aangegeven wijze.
3. De verzoeker hoeft bij zijn verzoek geen belang te stellen.
4. De verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de aangelegenheid of het daarop betrekking hebbende document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
5. Indien een verzoek te algemeen geformuleerd is, verzoekt het bestuursorgaan binnen twee weken na ontvangst van het verzoek de verzoeker om het verzoek te preciseren en is het de verzoeker daarbij behulpzaam.
6. Het bestuursorgaan kan besluiten een verzoek niet te behandelen, indien de verzoeker niet meewerkt aan een verzoek tot precisering als bedoeld het vijfde lid. In afwijking van artikel 4:5, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht wordt het besluit om het verzoek niet te behandelen aan de verzoeker bekendgemaakt binnen twee weken nadat het verzoek is gepreciseerd of nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.
7. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 5.

Artikel 4.2 Doorverwijzing

1. Voor zover het verzoek betrekking heeft op informatie die berust bij een ander bestuursorgaan dan dat waarbij het verzoek is ingediend, wordt de verzoeker zo nodig naar dat bestuursorgaan verwezen. Is het verzoek schriftelijk gedaan, dan wordt het voor zover betrekking hebbend op informatie die bij een ander bestuursorgaan berust, onverwijld doorgezonden aan dat bestuursorgaan, onder mededeling van de doorzending aan de verzoeker.
2. Indien het verzoek betrekking heeft op informatie die op grond van enig wettelijk voorschrift bij het bestuursorgaan had behoren te berusten, vordert het bestuursorgaan de gevraagde informatie van degene die over de informatie beschikt. Degene die over de gevraagde informatie beschikt, verstrekt deze per omgaande aan het bestuursorgaan.
3. Voor zover een verzoek als bedoeld in artikel 4.1, eerste lid, dat is gericht aan een der Kamers of de verenigde vergadering der Staten-Generaal, betrekking heeft op informatie die door de regering vertrouwelijk aan de Staten-Generaal is verstrekt, zendt de Kamer of de verenigde vergadering het verzoek ter behandeling door aan Onze Minister of Onze Ministers die deze informatie vertrouwelijk heeft of hebben verstrekt.

DGNV / 41128855

Artikel 5.1 Uitzonderingen

1. Het openbaar maken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
 - a) de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
 - b) de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
 - c) bedrijfs- en fabricagegegevens betreft die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
 - d) persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 3.1 onderscheidenlijk paragraaf 3.2 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de betrokkene uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven voor de openbaarmaking van deze persoonsgegevens of deze persoonsgegevens kennelijk door de betrokkene openbaar zijn gemaakt;
 - e) nummers betreft die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de levenssfeer maakt.
2. Het openbaar maken van informatie blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
 - a) de betrekkingen van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties;
 - b) de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen, in geval van milieu-informatie slechts voor zover de informatie betrekking heeft op handelingen met een vertrouwelijk karakter;
 - c) de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
 - d) de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;

- e) de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
 - f) de bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens; DGNV / 41128855
 - g) de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
 - h) de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage;
 - i) het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
3. Indien een verzoek tot openbaarmaking op een van de in het tweede lid genoemde gronden wordt afgewezen, bevat het besluit hiervoor een uitdrukkelijke motivering.
4. Openbaarmaking kan tijdelijk achterwege blijven, indien het belang van de geadresseerde van de informatie om als eerste kennis te nemen van de informatie dit kennelijk vereist. Het bestuursorgaan doet mededeling aan de verzoeker van de termijn waarbinnen de openbaarmaking alsnog zal geschieden.
5. In uitzonderlijke gevallen kan openbaarmaking van andere informatie dan milieu-informatie voorts achterwege blijven indien openbaarmaking onevenredige benadeling toebrengt aan een ander belang dan genoemd in het eerste of tweede lid en het algemeen belang van openbaarheid niet tegen deze benadeling opweegt. Het bestuursorgaan baseert een beslissing tot achterwege laten van de openbaarmaking van enige informatie op deze grond ten aanzien van dezelfde informatie niet tevens op een van de in het eerste of tweede lid genoemde gronden.
6. Het openbaar maken van informatie blijft in afwijking van het eerste lid, onderdeel c, in geval van milieu-informatie eveneens achterwege voor zover daardoor het in het eerste lid, onderdeel c, genoemde belang ernstig geschaad wordt en het algemeen belang van openbaarheid van informatie niet opweegt tegen deze schade.
7. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op milieu-informatie die betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 5.2 Persoonlijke beleidsopvattingen

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
2. Het bestuursorgaan kan over persoonlijke beleidsopvattingen met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie verstrekken in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Onverminderd het eerste en tweede lid wordt uit documenten opgesteld ten behoeve van formele bestuurlijke besluitvorming door een minister, een commissaris van de Koning, Gedeputeerde Staten, een gedeputeerde, het college

van burgemeester en wethouders, een burgemeester en een wethouder, informatie verstrekt over persoonlijke beleidsopvattingen in niet tot personen herleidbare vorm, tenzij het kunnen voeren van intern beraad onevenredig wordt geschaad.

DGNV / 41128855

4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

Inventarislijst DNA analyse wolvenmonsters

Document nummer	Bestandsnaam import	Soort document	Weigeringsgrond	Datum	Toelichting
00001	Overleg kennisvragen thema biodiversiteit terrestrisch 2e tranche.pdf	Email	5.1.2.e	28-11-2012 14:41:16	
	BO 2013 2e tranche Kwantificering_Ecosysteemdiensten doc	Bijlage	Buiten reikwijdte	28-11-2012 14:41:16	Buiten reikwijdte
	BO 2013 2e tranche Actieplannen urgent bedreigde soorten.doc	Bijlage	Buiten reikwijdte	28-11-2012 14:41:16	Buiten reikwijdte
	BO 2013 2e tranche knelpunten klimaatverandering.doc	Bijlage	Buiten reikwijdte	28-11-2012 14:41:16	Buiten reikwijdte
	BO 2013 2e tranche Metakennis biodiversiteit steden doc	Bijlage	Buiten reikwijdte	28-11-2012 14:41:16	Buiten reikwijdte
	BO 2013 2e tranche TEEB synthesstudie.doc	Bijlage	Buiten reikwijdte	28-11-2012 14:41:16	Buiten reikwijdte
00002	BO 2013 2e tranche Wolvenbeschermingsplan v2.doc	Bijlage	5.1.2.e	28-11-2012 14:41:16	
	Beoordeling kennisvragen 8 november 2012.doc	Bijlage	Buiten reikwijdte	28-11-2012 14:41:16	Buiten reikwijdte
00003	Onderzoeksvraag genetisch onderzoek wolven tweede tranche BO 2014.pdf	Email	5.1.2.e	22-1-2014 16:44:45	
00004	Globale begroting BO wolf 2014.docx	Begroting	5.1.1.c, 5.1.2.e	22-1-2014 16:44:45	
00005	RE Spoed Najaarsprogrammering BO 2016 in het MT van donderdag a.s..pdf	Email	5.1.2.e	6-10-2015 15:10:32	
00006	akkoord op plan v aanpak helpdesk 3598 bijeenkomst wolf.pdf	Email	5.1.2.e	19-10-2015 15:04:55	
00007	HD3598_Organisatie 2e bijeenkomst CEwolf_5.1.2.e_0510_versieAdG20151007.xls	Bijlage	5.1.2.e	19-10-2015 15:04:55	
00008	Re vervolgacties Alterra - WOLF.pdf	Email	5.1.2.e, Reeds beoordeeld	3-6-2016 12:39:05	
00009	wolf en financiering LNV.pdf	Email	5.1.2.e	21-11-2017 13:43:18	
00010	AlterraRapport 2486 def.pdf	Rapport	Reeds openbaar	13-11-2023 09:12:32	Reeds openbaar: https://edepot.wur.nl/298578
00011	Bijlage Themarapportage_BO-11-011_TerrestrischeBiodiversiteit_2012.docx	Tabel	5.1.2.e, Buiten reikwijdte	13-11-2023 09:12:32	
00012	BO-11-011.01_thema Biodiversiteit terrestrisch_2de tranche aanpassingen.docx	Offerte verzoek	5.1.1.c, 5.1.2.e	13-11-2023 09:12:33	
00013	BOvoorstel DNA wilde roofdieren BAPS_def2.docx	Rapport	5.1.1.c, 5.1.2.e	13-11-2023 09:12:33	
00014	de_komst_van_de_wolf_in_nederland_verslag_van_de_wageningen_university_and_research_249515.pdf	Rapport	Reeds openbaar	13-11-2023 09:12:34	Reeds openbaar: https://edepot.wur.nl/249515
00015	DeGrootetal2015 Review wolf genetic resources.pdf	Nieuws bericht	Reeds openbaar	13-11-2023 09:12:34	Reeds openbaar: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/mam.12052
00016	Productentabel 2014_BO NenR Biodiversiteit Terrestrisch LAATSE VERSIE 180215 doc	Tabel	5.1.1.c, 5.1.2.e, Buiten reikwijdte	13-11-2023 09:12:34	
00017	RE projectvoorstel DNA.docx	Email	5.1.1.c, 5.1.2.e	13-11-2023 09:12:35	
00018	samenvatting_tweede_bijeenkomst_van_het_cewolf_co_wageningen_university_and_research_370731.pdf	Nieuws bericht	Reeds openbaar	13-11-2023 09:12:35	Reeds openbaar: https://edepot.wur.nl/370731
00019	Verplichting 1300016041, Subsidieverlening Stichting DLO_3e aanvulling 2014.pdf	Subsidie brief	5.1.1.c, 5.1.2.e, 5.1.5, Buiten reikwijdte	13-11-2023 09:12:35	